

Instanța de fond: judecătoria Drochia (sediul Rîșcani) (jud. S. Godorogea)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud.: A. Garbuz, O. Moraru, Iu. Grosu)

DECIZIE

22 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecător
Judecători

Oleg Sternioală
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Constantin Manole reprezentat de avocatul Anatolie Janu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Victoriabank” Societate pe Acțiuni împotriva lui Constantin Manole, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Agromacon-Invest” cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 30 mai 2019 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă:

La 05 iunie 2012, BC „Victoriabank” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Constantin Manole, SRL „Agromacon-Invest” și SRL „Alconstil” cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 11 februarie 2013 a Judecătoriei Rîșcani, cererea de chemare în judecată a fost admisă integral.

Prin decizia din 05 decembrie 2013 a Curții de Apel Bălți a fost admis apelul declarat de Constantin Manole și casată hotărârea din 11 februarie 2013 a Judecătoriei Rîșcani cu remiterea cauzei la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

Prin încheierea din 24 octombrie 2014 a Judecătoriei Rîșcani a fost admis renunțul parțial al BC „Victoriabank” SA la acțiune, cu încetarea procesului în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de BC „Victoriabank” SA împotriva SRL „Alconstil” și SRL „Agromacon-Invest” privind încasarea sumei împrumutului și a dobânzilor aferente.

Prin încheierea din 29 ianuarie 2015 a Judecătoriei Rîșcani a fost respinsă cererea depusă de Constantin Manole reprezentat de avocatul Anatolie Janu privind atragerea în proces ca copârât a SRL „Agromacon-Invest” și atrasă în proces ca intervenient accesoriu de partea pârâtă SRL „Agromacon-Invest”.

Prin hotărârea din 24 septembrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, cererea de chemare în judecată a fost admisă integral.

La 24 octombrie 2018, Constantin Manole reprezentat de avocatul Anatolie Janu a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 24 septembrie 2018 a Judecătorei Drochia, sediul Rîșcani, prin care a solicitat casarea hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii și scutirea de la plata taxei de stat.

Prin încheierea din 23 aprilie 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost respinsă cererea depusă de Constantin Manole reprezentat de avocatul Anatolie Janu cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Constantin Manole reprezentat de avocatul Anatolie Janu fiindu-i acordat apelantului un termen până la data de 29 mai 2019, ora 16:00 pentru înlăturarea neajunsurilor și anume prezentarea apelului motivat cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază și dovada achitării taxei de stat în sumă de 18 750 de lei. Totodată, i-a fost explicat că în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită.

La 15 mai 2019, Constantin Manole reprezentat de avocatul Anatolie Janu, a depus cerere de apel motivată în care a reiterat solicitările inițiale solicitând admiterea acestora și totodată și scutirea de la plata taxei de stat.

Prin încheierea din 30 mai 2019 a Curții de Apel Bălți a fost restituită cererea de apel depusă de Constantin Manole reprezentat de avocatul Anatolie Janu, din motivul neînlăturării de către apelant a neajunsurilor menționate în încheierea instanței de apel din 23 aprilie 2019.

La 18 iunie 2019, Constantin Manole reprezentat de avocatul Anatolie Janu a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 30 mai 2019 a Curții de Apel Bălți solicitând casarea integrală a încheierii instanței de apel, cu scutirea de la plata taxei de stat a apelantului și restituirea cauzei în Curtea de Apel pentru examinarea apelului în fond.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 30 mai 2019, iar Constantin Manole reprezentat de avocatul Anatolie Janu a declarat recurs la 18 iunie 2019.

Materialele cauzei atestă că încheierea contestată a fost expediată participanților la proces la 31 mai 2019 și respectiv a fost recepționată de către Manole Constantin la 05 iunie 2019 (f.d. 24, Vol. IV).

Astfel, recursul declarat la 18 iunie 2019 de către Constantin Manole reprezentat de avocatul Anatolie Janu împotriva încheierii din 30 mai 2019 a Curții de Apel Bălți, este în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Constantin Manole reprezentat de avocatul Anatolie Janu, întemeiat și pasibil de a fi admis cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

În conformitate cu prevederile art. 364 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În conformitate cu prevederile art. 368 Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor. Dacă apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale. Încheierea instanței de apel de a nu se da curs cererii poate fi atacată odată cu fondul.

Din materialele cauzei rezultă că la 24 octombrie 2018, Constantin Manole reprezentat de avocatul Anatolie Janu a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 24 septembrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, prin care a solicitat casarea hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii și scutirea de la plata taxei de stat.

Prin încheierea din 23 aprilie 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost respinsă cererea depusă de Constantin Manole reprezentat de avocatul Anatolie Janu cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Constantin Manole reprezentat de avocatul Anatolie Janu fiindu-i acordat apelantului un termen până la data de 29 mai 2019, ora 16:00 pentru înlăturarea neajunsurilor și anume prezentarea apelului motivat cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază și dovada achitării taxei de stat în sumă de 18 750 de lei. Totodată, i-a fost explicat că în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită.

La 15 mai 2019, Constantin Manole reprezentat de avocatul Anatolie Janu, a depus cerere de apel motivată în care a reiterat solicitările inițiale solicitând admiterea acestora și totodată și scutirea de la plata taxei de stat.

Prin încheierea din 30 mai 2019 a Curții de Apel Bălți a fost restituită cererea de apel depusă de Constantin Manole reprezentat de avocatul Anatolie Janu, din motivul neînlăturării de către apelant a neajunsurilor menționate în încheierea instanței de apel din 23 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 84 Cod de procedură civilă, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizând cauzele cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvenței, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

Conform art. 3 alin. (1) lit. j) al Legii taxei de stat nr.1216 din 03 decembrie 1992, tarifele taxei de stat se stabilesc pentru cererile de apel împotriva hotărârilor

instanțelor judecătorești, după cum urmează 75% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată, sau altei cereri (plângeri), iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial - 75% din taxa calculată din suma contestată

În conformitate cu art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei. Aceeași dispoziție, în esență, este statuată și în art. 4 Legii taxei de stat nr.1216 din 03 decembrie 1992.

În contextul dat, Colegiul remarcă că, prin cererea de apel depusă la 15 mai 2019, Constantin Manole reprezentat de avocatul Anatolie Janu a solicitat scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, invocând starea materială precară din motiv că din data de 20 martie 2017 se află în arest preventiv (anexând în acest sens procesul verbal de reținere) și respectiv nu are posibilitatea să activeze și să obțină careva venituri, iar bunurile pe care le-a deținut au fost preluate de bancă.

Colegiul menționează că din textul încheierii din 30 mai 2019 a Curții de Apel Bălți prin care s-a restituit cererea de apel depusă, nu se identifică anumite ipoteze a instanței de apel asupra cerinței apelantului Manole Constantin privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, cu toate că o astfel de solicitare a fost înaintată.

Tot aici, este de remarcat că instanța de apel a constatat că cererea privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel nu poate fi examinată, invocând ca asupra scutirii de la plata taxei de stat, instanța de apel s-a expus prin încheierea din data de 23 aprilie 2019.

În atare circumstanțe, pornind de la faptul că apelantul Manole Constantin a solicitat scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel la 15 mai 2019, însă faptul că instanța de apel contrar circumstanțelor cauzei constată că apelantul nu a îndeplinit indicațiile instanței de apel și nu a prezentat dovada de plată a taxei de stat, denotă o examinare superficială a cauzei la această etapă. Or, instanța de apel avea obligația de a se expune asupra temeiniciei/ netemeiniciei solicitării lui Manole Constantin de scutire de la plata taxei de stat prin prisma normelor de drept pertinente speței.

Pornind de la principiul respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 CEDO, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, în cadrul soluționării cererilor privind acordarea facilităților la plata taxei de stat, se examinează cu minuțiozitate fiecare caz concret pentru a nu admite îngrădirea dreptului persoanei la „un tribunal”. La soluționarea acestor cereri instanțele se bazează atât pe normele dreptului național, cât și pe prevederile CEDO și jurisprudenței CtEDO.

La caz, Colegiul precizează că apelantul a solicitat scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, invocând situația materială precară motiv că din data de 20 martie 2017 se află în arest preventiv (anexând în acest sens procesul verbal de reținere) și respectiv nu are posibilitatea să activeze și să obțină careva venituri, iar bunurile pe care le-a deținut au fost preluate de bancă, însă instanța de apel a eludat acest aspect, cel puțin nu l-a supus examinării prin prisma temeiniciei conform situației de moment.

În această ordine de idei, circumstanțele relatate generează casarea încheierii contestate, or, menținerea acesteia, în condițiile enunțate, nu ar constitui pentru Manole Constantin decât o îngrădire a posibilității de a-și valorifica drepturile procedurale conform normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Astfel, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și de a casa încheierea instanței de apel din 30 mai 2019, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Bălți, la etapa primirii cererii de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. b), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Constantin Manole reprezentat de avocatul Anatolie Janu,

Se casează încheierea din 30 mai 2019 a Curții de Apel Bălți, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Victoriabank” Societate pe Acțiuni împotriva lui Constantin Manole, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Agromacon-Invest” cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Bălți, la etapa primirii cererii de apel.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecător

Oleg Sternioală

Judecători

Victor Burduh

Galina Stratulat